

Obsah:

- I. Údaje o navrhovateľovi
- II. Názov zmeny navrhovanej činnosti
- III. Údaje o zmene navrhovanej činnosti
- IV. Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva
- V. Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie
- VI. Prílohy
- VII. Dátum spracovania
- VIII. Meno, priezvisko, adresa a podpis spracovateľa oznámenia
- IX. Podpis oprávneného zástupcu navrhovateľa

I. ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI:

- 1. Názov:** Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, B.Štiavnica
Odštepny závod B.Bystrica
 - 2. Identif. číslo:** 36022047
 - 3. Sídlo:** Partizánska cesta 69, 974 98 Banská Bystrica
 - 4. Oprávnený zástupca navrhovateľa:** Ing. Milan Žiak,
riaditeľ Odštepného závodu
Partizánska cesta 69, 974 98 B.Bystrica
t.č. 048/4716113, 0911679410
 - 5. Kontaktná osoba:** Ing. Štefan Aschenbrenner, PhD, pracovník ODIČ
Partizánska cesta 69, 974 98 B.Bystrica
t.č. 048/4716115, 0911 092 243
- konzultácie : SVP, š.p., OZ B.Bystrica – Oddelenie investičných činností

II. NÁZOV ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Tornaľa – Gemer, protipovodňové opatrenia na toku Slaná - rekonštrukcia

III. ÚDAJE O ZMENE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Umiestnenie navrhovanej činnosti

okres, kraj, obec : Revúca, Banskobystrický, Tornaľa, Gemer

Rožňava, Košický, Gemerská Panica

katastrálne územie : Tornaľa, Behynce, Gemer, Gemerská Panica

parcelné čísla dotknutých parciel : parcely, na ktorých bude rekonštrukcia realizovaná,
budú upresnené na základe vypracovaného geometrického plánu

2.a Opis technického riešenia

Protipovodňové opatrenia zahŕňajú rekonštrukciu - prevýšenie pravostrannej ochrannej hrádze Slanej na dĺžke 3110 m, rekonštrukciu - prevýšenie ľavostrannej ochrannej hrádze Slanej na dĺžke 5487 m, obojstrannú rekonštrukciu - prevýšenie ochranných hrádzí toku Turiec v úseku r.km 0,073 až 1,660. Ďalej budú prevýšené ochranné hrádze prítokov Gemer, bezmenný pravostranný, Činča, Lapša a Krupičný potok v úsekoch zaústenia do Slanej. Rekonštrukcia bola navrhnutá s cieľom ochrániť územie v katastrofách Tornaľa, Gemer a Gemerská Panica pred povodňovými prietokmi toku Slaná so zabezpečenosťou na $Q_{100} = 335,0 \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}$ (profil nad Turcom) a $Q_{100} = 380,0 \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}$ (profil pod Turcom) s bezpeč-

nosťou min. 0,3 m. S prevýšením koruny ochranných hrádzí súvisí rekonštrukcia hrádzových priepustov, schodov a úprava prejazdov cez hrádze Slanej.

Ľavostranná ochranná hrádza Slanej

Potreba prevýšenia ľavostrannej ochrannej hrádze Slanej bola preukázaná od cestného mosta Tornaľa – Behynce v km úpravy 2,186. Striedajú sa úseky, v ktorých sa hrádza rekonštruje a kde má dostatočnú výšku. Celková dĺžka hrádze, ktorá sa bude prevyšovať, je 4906,50 m. Rekonštruovaná hrádza sa upraví do tvaru lichobežníka so šírkou v korune 3,0 m a sklonmi svahov 1:2. Prevýšenie hrádze nad korunou pôvodnej sa pohybuje v rozmedzí 0,1 m až 1,01 m.

V určitých úsekoch nie je možné prisypať vzdušný svah do požadovanej vzdialenosti tak, aby päta hrádze nezasahovala do pozemkov, ktoré nie sú vo lastníctve SVP, š.p. V týchto úsekoch, celkovo na dĺžke 1305 m, sa v päte hrádze vybuduje gabionová konštrukcia, pozostávajúca z dvoch na seba uložených drôtokamenných košov, naplnených kameňom.

V úseku rekonštruovanej hrádze sa prevýšia 4 hrádzové priepusty, upraví sa 6 vjazdov na korunu, rozoberiú a znovuzriadia sa 2 ks schodov.

V úseku rekonštrukcie ľavostrannej ochrannej hrádze ústia do toku Slaná 3 prítoky :

- km 2,310 – zaústenie toku Činča
- km 5,475 – zaústenie toku Lapša
- km 6,350 – zaústenie Krupičného potoka

Tok Činča

Ľavostranný prítok Slanej je od záustnej časti upravený, obojstranne ohrádzovaný. Vo vzdialenosti cca 90 m od ústia križuje Činču cestný most. Úprava toku zahŕňa prevýšenie pravostrannej a ľavostrannej hrádze tak, že výškovo a polohovo nadviažu na ľavostrannú ochrannú hrázu Slanej. Prevýšené hrádze sa napoja na objekt mosta. Dĺžka rekonštrukcie bude pravostranne 58,7 m a ľavostranne 65,0 m.

Tok Lapša

Ľavostranný prítok Slanej je od záustnej časti upravený, obojstranne ohrádzovaný. Vo vzdialenosti cca 195 m od ústia križuje Lapšu cestný most. Úprava toku zahŕňa prevýšenie pravostrannej a ľavostrannej hrádze tak, že výškovo a polohovo nadviažu na ľavostrannú ochrannú hrázu Slanej. Prevýšené hrádze sa napoja na objekt mosta. Dĺžka rekonštrukcie bude pravostranne 172,0 m a ľavostranne 178,3 m.

Krupičný potok

Ľavostranný prítok Slanej je od záustnej časti upravený, obojstranne ohrádzovaný na dĺžke cca 290,0 m. Ďalej vedie súbežne s miestnou komunikáciou. Pozdĺžny sklon jeho dna a tým aj hrádzí je malý a okolité územie je prakticky rovina. Krupičný potok je málo výdatný a vplyv jeho veľkých vôd na okolité územie je podstatne menší ako vplyv spätného vzdutia Slanej. Podľa výpočtov DHI SLOVAKIA siaha spätné vzdutie Slanej po koniec existujúcej pravostrannej hrádzky Krupičného potoka. Na túto dĺžku je navrhnuté jej prevýšenie :

- od zaústenia po km 0,149⁵⁰ pravostranne a km 0,153 ľavostranne sú hrádzky položené aj výškovo pokračovaním L'OH Slanej a ich výška je na úrovni vypočítanej h_{100} Slanej s bezpečnosťou 0,3 m – 183,77 m n.m.
- od km 0,149⁵⁰ pravostranne a km 0,153 ľavostranne po km 0,228 pravostranne a km 0,231⁵⁰ ľavostranne sa výška hrádzky plynulo znižuje na úroveň približujúcej sa cesty na ľavom brehu
- od km 0,228 sa prevyšuje len pravá strana po km 0,291 na úroveň výšky ľavostrannej cesty

Pravostranná ochranná hrádza Slanej

Potreba prevýšenia pravostrannej ochrannej hrádzky Slanej bola preukázaná od ústia toku Turiec do Slanej. Striedajú sa úseky, v ktorých sa hrádza rekonštruje a kde má dostatočnú výšku. Celková dĺžka hrádzky, ktorá sa bude prevyšovať, je 6196,10 m.

Rekonštruovaná hrádza sa upraví do tvaru lichobežníka so šírkou v korune 3,0 m a sklonmi svahov 1:2. Prevýšenie hrádzky nad korunou pôvodnej sa pohybuje v rozmedzí 0,1 m až 1,08 m.

V určitých úsekoch nie je možné prisypať vzdušný svah do požadovanej vzdialenosti tak, aby päta hrádzky nezasahovala do pozemkov, ktoré nie sú vo lastníctve SVP, š.p. V týchto úsekoch, celkovo na dĺžke 85,5 m, sa v päte hrádzky vybuduje gabionová konštrukcia, pozostávajúca z troch na seba uložených drôtokamenných košov, naplnených kameňom.

V úseku rekonštruovanej hrádzky sa prevýši 6 hrádzkových priepustov, upraví sa 5 vjazdov na korunu, rozoberú a znovuzriadia sa 4 ks schodov.

V úseku rekonštrukcie pravostrannej ochrannej hrádzky ústia do toku Slaná 3 prítoky :

- km 0,364 (prvá časť prerušenej hrádzky) – zaústenie toku Turiec
- km 0,488 (druhá časť prerušenej hrádzky) – zaústenie toku Gemer
- cca km 4,841 – zaústenie bezmenného prítoku (melioračný kanál)

Tok Turiec

Pravostranný prítok Slanej je od záustnej časti upravený, obojstranne ohrádzovaný. Na dĺžke cca 1700 m tečie priamo až k cestnému mostu v obci Behynce. Úprava zahŕňa prevýšenie pravostrannej a ľavostrannej hrádze tak, že výškovo a polohovo nadviažu na pravostrannú ochrannú hrádzu Slanej. Pozdĺžny sklon prevýšených hrádzí je 0,1%. Hrádze sa prevýšia 0,3 až 0,5 m nad h_{100} . Prevýšené hrádze sa napoja na objekt mosta v Behynciach. Dĺžka rekonštrukcie bude pravostranne 1618,0 m a ľavostranne 1639 m.

Tok Gemer

Pravostranný prítok je v záustnej časti obojstranne ohrádzovaný na dĺžke cca 110 m. Preteká v stiesnených pomeroch. Vo vzdialenosti 120 m od zaústenia križuje tok most do areálu, ktorý má nedostatočnú kapacitu. Počas povodňových prietokov spôsobuje problém v záustnej časti Gemera spätné vzduť Slanej a malá kapacita mosta. Preto ani prevýšenie spätných hrádzí na úroveň hladiny pri návrhovom prietoku s bezpečnosťou problémy v tomto úseku nevyrieši bez skapacitnenia mosta.

Vlastníkom dotknutých parciel je obec Gemer. Akékoľvek komplexné riešenie úpravy Gemera v úseku zaústenia do Slanej je preto možné až po vyriešení majetkoprávných vzťahov v ďalšej etape. V rámci nášho projektu navrhujeme len napojenie pravostrannej ochrannej hrádze Slanej na ľavostrannú a pravostrannú hrádzu Gemera bez dostatočného výškového prevýšenia.

Pravostranný bezmenný prítok

Na hranici katastrálnych území Gemer a Gemerská Panica sa do Slanej vlieva cez priepust pravostranný bezmenný prítok, uvádzaný aj ako melioračný kanál. Je sčasti upravený a pravostranne ohrádzovaný. Výpočtami bolo preukázané, že výška hrádze je nedostatočná a cez kanál a hrádzu pretekajú veľké vody zo severu do ohrádzovaného územia na pravom brehu Slanej. V rámci protipovodňových opatrení sa táto hrádza prevýši na dĺžke 215,5 m. Výškovo a polohovo nadviaže na pravostrannú ochrannú hrádzu Slanej.

2b. Požiadavky na vstupy

Realizáciou stavby dôjde k trvalým aj dočasným záberom pôdy. Trvalý záber predstavujú plochy pozdĺž vzdušnej päty ochranných hrádzí, na ktoré bude siahať násyp prevyšovaných hrádzí. Dočasný záber tvoria manipulačné pásy a plochy, potrebné na manipuláciu s materiálmi a na vykonávanie stavebných prác. Rozsah trvalých záberov PPF a zasiahnuté parcely budú spresnené na základe vypracovaného geometrického plánu. O súhlas pre trvalé vyňatie z PPF bude požiadaný Okresný úrad – Odbor opravných prostriedkov, Referát pôdohospodárstva Banská Bystrica, Okresný úrad Rimavská Sobota – Pozemkový a lesný

odbor, Okresný úrad Košice – Odbor opravných prostriedkov, Okresný úrad Rožňava – Pozemkový a lesný odbor.

Prístup na stavenisko je možný po miestnych komunikáciách, ktoré sa po ukončení výstavby očistia a uvedú do pôvodného stavu.

Stavebné práce budú vyžadovať dovoz štrkopiesku, betónu a drôtokamenných košov.

Iné vstupy a požiadavky na zdroje nie sú potrebné.

2.c Požiadavky na výstupy

Pri stavbe nedôjde k znečisteniu ovzdušia. Stavebné práce nebudú zdrojom nadmerného hluku, žiarenia, tepla a zápachu.

Pri stavebných prácach vzniknú odpady – 42,374 t betónového odpadu (pôvodné schody na korunu hrádze) a 1,414 t kovového odpadu (pôvodné zábradlie, ovládacie tyče na hrádzových priepustoch, rámy poklopov hrádzových priepustov). Podľa Zákona o odpadoch č.79/2015 a Katalógu odpadov 365/2015 vzniknutý odpad zaraďuje ako : 17 01 01 betón a 17 04 05 železo a oceľ.

Pri stavbe nedôjde k výrubom sprievodného brehového porastu.

Stavba nevyvolá ďalšie investície.

3. Prepojenie s ostatnými plánovanými a realizovanými činnosťami v dotknutom území

Navrhovaná činnosť nemá žiadne ďalšie prepojenie s ostatnými plánovanými alebo realizovanými činnosťami v dotknutom území.

4. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti

Rozhodnutie o umiestnení stavby podľa §39 Stavebného zákona č.50/1976 Z.z. a č.293/2014 Z.z. v znení neskorších predpisov, povolenie orgánu Štátnej vodnej správy na uskutočňovanie vodnej stavby podľa Vodného zákona č.364/2014 Z.z.

5. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice:

Navrhovaná činnosť nebude mať žiadne vplyvy presahujúce štátne hranice.

6. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

Na znečisťovaní ovzdušia v meste Tornaľa a okolitých obciach sa podieľajú emisie z dopravy, kotolní priemyselných podnikov, kotolní domovej správy či zariadení občianskej vybavenosti a z lokálneho kúrenia v rodinných domoch. Celkovo možno konštatovať, že v Tornali a okolí sa nenachádzajú také zdroje znečistenia, ktoré by ovplyvňovali znečistenie

ovzdušia nad normou povolenú koncentráciu. Z tohto dôvodu sa ani nevykonáva v meste merania prašného spádu, SO₂, NO_x či iných škodlivín. Je zrejmé, že najviac znečistenými sú lokality priemyselnej zóny, poľnohospodárske strediská, okolie skládky a frekventovaných cestných ťahov. Zlepšeniu čistoty ovzdušia v sídle výrazne pomohlo aj vybudovanie obchvatu rýchlostnej komunikácie.

V oblasti vplyvu vodného hospodárstva na životné prostredie je situácia v odvádzaní a čistení odpadových vôd podstatne horšia, než situácia v oblasti zásobovania pitnou a úžitkovou vodou. Tornaľa má vybudovaný vlastný skupinový vodovod (zdrojom pitnej vody sú vŕtané studne na pravom brehu Slanej, JZ od mesta), na ktorý je napojených cca 72% obyvateľov. Prirodzená kvalita podzemných a povrchových vôd v území nie je dobrá. Ovplyvňujú sa navzájom nielen kvantitatívne ale aj kvalitatívne. Z meraní akosti podzemných vôd Slovenským hydrometeorologickým ústavom vyplynulo, že oblasť riečnych náplavov Slanej je druhá najhoršia z celkového počtu 25 sledovaných oblastí Slovenska. Voda z tejto oblasti by sa bez úpravy vôbec nemala piť. Vysoké obsahy dusičnanov, chloridov, síranov a dusitanov poukazujú na antropogénny vplyv na chemizmus podzemných vôd. Tento vplyv je pozorovateľný v celej sledovanej oblasti okolo Slanej, no vzorky z lokalít Rimavská Seč, Čoltovo, Žiar a Gemer majú oproti ostatným ešte výrazne horšiu kvalitu a poukazujú na silné lokálne znečistenie. Vzorka vody z Gemera je ešte špecifická vysokým obsahom amónnych iónov NH₄⁺ (15,7 mg.l⁻¹) a obsahuje tiež Cu, Cr, Hg a Al. Okrem plošných zdrojov znečistenia (najmä používaním vysokých dávok chemických hnojív a prostriedkov na ochranu rastlín v procese poľnohospodárskej veľkovýroby) a bodových zdrojov znečistenia (nesprávne riešené a nezabezpečené silážne a močkovkové jamy, nesprávna manipulácia a uskladňovanie koncentrovaných chemických látok – hnojív, pohonných hmôt, mazadiel) sa na nízkej kvalite podzemných vôd nesporne podieľajú aj povrchové toky pretekajúce územím. Ich voda je u väčšiny z nich výrazne znečistená. Na znečistení povrchových vôd sa najvýraznejšie podieľa vypúšťanie priemyselných a splaškových vôd do tokov. Rieka Slaná ešte donedávna pritekala do Tornale mimoriadne znečistená a bola takmer bez života. Podieľala sa na tom najmä Gemerská celulózka a papiereň Gemerská Hôrka s výrobou sulfitovej a zvlášť zušľachtenej celulózy. Po zrušení výroby v Gemerskej Hôrke zrušená sa čistota vody v Slanej zlepšila najmä v ukazovateľoch kyslíkového režimu.

Veľmi zlá je aj situácia v odvádzaní, no najmä čistení odpadových vôd. Mesto má len čiastočne vybudovanú jednotnú kanalizačnú sieť, ktorá bez čistenia odvádzala splaškové vody a dažďové vody priamo do rieky Slaná. Vlastnú kanalizáciu, vyústenú do rieky Slaná, majú len niektoré priemyselné podniky v území. Ostatné priemyselné podniky, ako aj poľnohospodárske dvory, majú vlastné septiky alebo žumpy. Je potrebné dobudovať už dávnejšie uvažovanú MB ČOV (južne od mesta na ľavom brehu Slanej) a dotiahnuť sem kanalizačné zberače z mesta. Životnému prostrediu veľmi prospejú aj ďalšie navrhované opatrenia

na zlepšenie čistoty vody: vybudovanie splaškovej kanalizácie v Behynciach a malej MB ČOV pod obcou na ľavom brehu Turca, vybudovanie malej MB ČOV na pravom brehu Slanej pod rekreačným areálom plážového kúpaliska a detského tábora, vybudovanie malej MB ČOV pre rekreačný areál v doline Činča, malých MB ČOV pre priemyselné podniky.

Monitorovanie a hodnotenie kontaminácie pôd je súčasťou Čiastkového monitorovacieho systému – pôda. Stupeň zraniteľnosti pôdy voči takejto degradácii je daný prirodzenou kvalitou komplexu biochemických vlastností pôdy, konkrétne kvality humusových látok a acidity pôdneho prostredia, od ktorých sa odvíja komplex ďalších prirodzených pôdnych vlastností (fyzikálno – chemických, fyzikálno – biologických). V rámci ČMS – pôda sú po celom území Slovenska rozmiestnené pôdne sondy skúmajúce kvalitu poľnohospodárskej pôdy. Závažnými zdrojmi znečistenia pôd v oblasti sú Slovmag a.s. Lubeník a SMZ a.s. Jelšava. Súčasťou emisií z týchto zdrojov je MgO, ktorý sa v pôdach mení na MgOH a pôsobí devastujúco. Pôdy sú silno alkalizované a nie je v nich mikrobiálny život. Časť pôd pokrýva súvislá magnezitová vrstva. Ďalším zdrojom znečistenia boli Železoručné bane Nižná Slaná. Ťažké kovy, ktoré sú súčasťou úletov (As, Cd, Pb, Cu, Al) kontaminujú poľnohospodársku aj lesnú pôdu.

IV. VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽSTVA

Stavba nevyvolá súvislosti, ktoré by mohli mať vplyv na súčasný stav životného prostredia. Realizáciou navrhovanej činnosti sa nezhorší ekologický a estetický ráz predmetného územia, naopak navrhnuté opatrenia budú mať veľký význam z hľadiska životného prostredia a jeho ekologickej stability. Protipovodňové opatrenia nezmenia pôvodnú trasu toku Slaná ani jej prítokov.

Stavba nebude mať nepriaznivé dopady na zdravotný stav obyvateľstva. Zabránením vybrežovania vôd z toku Slaná a jej prítokov a zaplavovania pozemkov a stavieb sa zlepšia hygienické podmienky života obyvateľov Tornale, gemera a Gemerskej Panice, ktoré sú jedným z faktorov pre zdravší spôsob života.

Pri zmene navrhovanej činnosti nedôjde ku kumulatívnym vplyvom na životné prostredie. Predkladateľovi nie je známa existencia ďalšieho projektu v blízkom území, pri ktorom by sa spolu s nami predkladanou činnosťou prejavil kumulatívny vplyv na životné prostredie v riešenom území.

Pri predkladanej činnosti nie je zrejmé, že by dochádzalo k vzájomnej reakcii niektorých z vplyvov na životné prostredie, preto synergické vplyvy nepredpokladáme.

V. VŠEOBECNE ZROZUMITELNÉ ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

Zmena navrhovanej činnosti predstavuje rekonštrukciu – prevýšenie existujúcich ochranných hrádzí :

- pravostrannej ochrannej hrádze Slanej na dĺžke 3110 m
- ľavostrannej ochrannej hrádze Slanej na dĺžke 5487 m
- prevýšenie ochranných hrádzí toku Turiec v úseku r.km 0,073 až 1,660
- prevýšenie ochranných hrádzí prítokov Gemer, bezmenný pravostranný, Činča, Lapša a Krupičný potok v úsekoch zaústenia do Slanej

Zmena činnosti jednoznačne skvalitní doterajšiu protipovodňovú ochranu riešeného územia, ktorú v súčasnosti zabezpečujú ochranné hrádze Slanej a jej prítokov.

VI. PRÍLOHY

1. Pôvodná navrhovaná činnosť – ochranné hrádze Slanej a jej prítokov nebola posudzovaná podľa zákona č. 24/2006

Mapy širších vzťahov :

Prehľadná situácia M=1:50 000

príloha č.2

Celková situácia M=1:5 000

príloha č.3

Dokumentácia k zmene navrhovanej činnosti

Vzorové priečne profily POH toku Slaná M=1:100

príloha č.4

Vzorové priečne profily L'OH toku Slaná M=1:100

príloha č.5

Vzorový priečny profil toku Činča M=1:100

príloha č.6

Vzorový priečny profil toku Lapša M=1:100

príloha č.7

Vzorové priečne profily Krupičného potoka M=1:100

príloha č.8

Vzorový priečny profil toku Turiec M=1:100

príloha č.9

Vzorový priečny profil toku Gemer M=1:100

príloha č.10

Vzorový priečny profil POH bezmenného

pravostranného prítoku M=1:100

príloha č.11

VII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA ZÁMERU

V B. Bystrici, 18.2.2019

VIII. SPRACOVATEĽ OZNÁMENIA

Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, Banská Štiavnica,
OZ Banská Bystrica,
Partizánska cesta 69, 974 98 Banská Bystrica
Vypracovala : Ing. Mária Medveďová

IX. OPRÁVNENÝ ZÁSTUPCA NAVRHOVATEĽA

Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, Banská Štiavnica,
OZ Banská Bystrica,
Partizánska cesta 69, 974 98 Banská Bystrica
Ing. Milan Žiak – riaditeľ OZ B.Bystrica